

20/4/23

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

TER BESLISSING

Aan

Minister LZS

Deadline: 20 april 2023

nota

Aanbiedingsbrief Onderzoek lijkschouw in de langdurige
zorg

Datum
5 april 2023

Kenmerk
3572001-1045987-LZ

Uw kenmerk

Zaaknummer
1045987

Bijlage(n)
2

1. Aanleiding

Conform toezegging TZ202302-014 in het commissiedebat Arbeidsmarktbeleid in de zorg op 18 januari 2023 wordt het onderzoeksrapport 'Lijkschouw in de langdurige zorg' aan de Tweede Kamer aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met verzending aanbiedingsbrief en rapport.

3. Kernpunten

Aanleiding voor dit onderzoek is een webinar van het beroepsgroepen NAPA en VenVN-VS over de mogelijke rol van verpleegkundig specialisten en physician assistants bij lijkschouw in de langdurige zorg ('Schouwen door PA en VS: welbeschouwd een goed idee?!'). Verschillende Kamerleden hebben VWS verzocht om te onderzoeken of, en zo ja, onder welke voorwaarden de inzet van VS'en en PA's bij de lijkschouw ten behoeve van de handelingen van een behandelend arts van toegevoegde waarde kan zijn. Na een eerste interne inventarisatie is een extern onderzoek gestart.

De focus lag hierbij op drie perspectieven:

- kwaliteit en zorgvuldigheid van de lijkschouw in de langdurige zorg;
- organisatie en efficiëntie van de lijkschouw in de langdurige zorg;
- wet- en regelgeving rondom de lijkschouw in de langdurige zorg.

Bij de lijkschouw in de langdurige zorg zijn veel belanghebbenden betrokken en tijdens het onderzoek is dan ook veel aandacht geweest voor de vele verschillende perspectieven op het vraagstuk. Dit is terug te zien in de grote hoeveelheid gesprekken die gevoerd zijn met vertegenwoordigers van verschillende beroepsgroepen, zorgorganisaties en stelselpartijen. Bij de start van het onderzoek was al duidelijk dat taakherschikking bij lijkschouw onder de huidige wet- en regelgeving niet mogelijk is. Het horen van de verschillende perspectieven op het vraagstuk van wenselijkheid en eventuele randvoorwaarden was naast een gedegen juridische analyse van de (on)mogelijkheden dan ook de kern van het onderzoek.

Kwaliteit en zorgvuldigheid van de lijkschouw in de langdurige zorg

De onderzoekers constateren op basis van de gesprekken met deskundigen en documentstudie dat de kwaliteit van de lijkschouw in de langdurige zorg om aandacht vraagt. Er zijn volgens de respondenten grote verschillen in de wijze

waarop behandelend artsen de lijkschouw in de langdurige zorg uitvoeren. De redenen die genoemd worden variëren tussen tijdsdruk, capaciteitsproblemen, handelingsverlegenheid, gebrekkige (bij)scholing en pragmatiek, maar ook het feit dat de kwaliteitseisen aan lijkschouw niet of nauwelijks zijn geformuleerd. In de basisopleiding tot arts is onderwijs in lijkschouw ook geen verplicht onderdeel. De bevindingen uit de gesprekken worden onderschreven door eerder onderzoek door de Taskforce lijkschouw en gerechtelijke sectie.

Kenmerk

3572001-1045987-LZ

Organisatie en efficiëntie van de lijkschouw in de langdurige zorg

Als oorzaken voor knelpunten in de organisatie en efficiëntie van de lijkschouw worden aan de ene kant (grote) lokale en/of regionale tekorten aan behandelend artsen in de langdurige zorg en aan de andere kant praktische belemmeringen benoemd. De onderzoekers hebben gedurende het onderzoek de verschillende sectoren binnen de langdurige zorg vergeleken en geconstateerd dat de knelpunten in verhouding het grootst zijn in de ouderenzorg (tekort specialisten ouderengeneeskunde en hoge frequentie aan (verwachte) overlijdens onder ouderen).

Wet- en regelgeving rondom de lijkschouw in de langdurige zorg

Een belangrijke constatering in het onderzoek is dat volgens de Wet op de lijkbezorging (Wlb) de lijkschouw door een arts moet worden uitgevoerd en niet kan worden uitgevoerd door een VS/PA (via taakdelegatie of -herschikking). Hierbij is op te merken dat de Wlb en de Wet BIG volgens de onderzoekers niet goed op elkaar aansluiten als het gaat om ontwikkelingen op het gebied van delegatie en/oferschikking van taken van artsen naar VS/PA. In het kort zit hier een belangrijk verschil voor beroepsbeoefenaren in het feit dat de Wet BIG zich richt op levenden en de Wlb zich richt op overledenen.

Aanbevelingen

De onderzoekers adviseren om ervaring in de praktijk op te doen met de inzet van VS/PA bij lijkschouw. Om pilots hiervoor op te kunnen zetten is het nodig om een experimenteerartikel of experimenteerregeling in de Wlb op te nemen. Verschillende regio's hebben tijdens het onderzoek aangegeven aan deze pilots mee te willen werken.

Belangrijke randvoorwaarde voor het opzetten van pilots is een helder beeld van de benodigde kennis en kunde van de VS/PA die lijkschouw uitvoert en dit te vertalen in (bij)scholingsmodules lijkschouw. Hierbij geven de onderzoekers mee dat ook voor (basis)artsen de huidige scholing te beperkt is en gezamenlijke scholing tot een kwaliteitsverbetering zal leiden.

Geadviseerd wordt ook om het toezicht op de pilots bij de IGJ te beleggen. Tot slot geven de onderzoekers handvatten mee voor een ex durante evaluatie van de pilots, om met de uitkomsten daarvan te kunnen bepalen of de inzet van VS/PA bij lijkschouw effectief en doelmatig is en op welke wijze dit definitief mogelijk gemaakt kan worden in wet- en regelgeving. Hierbij geven de onderzoekers nadrukkelijk mee om ook andere oplossingsrichtingen voor de capaciteitstekorten mee te nemen in de pilots.

De aanbevelingen van de onderzoekers worden de komende periode op onder andere juridische uitvoerbaarheid en haalbaarheid getoetst.

4. Toelichting

Kenmerk

3572001-1045987-LZ

a. Draagvlak politiek

- vragen van de leden Van den Hil en Strolenberg (beiden VVD) over het artikel 'Een rol bij de lijkschouw' (2021Z19441);
- vragen van de leden Regerschot (VVD) en Van den Berg (CDA) om nader onderzoek naar taakherschikking bij lijkschouw;
- toezegging TZ202302-014 in het commissiedebat Arbeidsmarktbeleid in de zorg op 18 januari 2023.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Publicatie van het rapport wenselijk.

c. Financiële en personele gevolgen

Niet van toepassing.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Niet van toepassing.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Directies LZ, PG en MEVA van VWS en de ministeries van BZK en JenV.

Deelnemers begeleidingsgroep onderzoek: NAPA, VenVN-VS, Verenso, NVAVG, KNMG.

Verder betrokken in het onderzoek: LHV, forensisch artsen, zorgaanbieders.

f. Gevolgen administratieve lasten

Niet van toepassing.

g. Toezeggingen

Toezegging TZ202302-014 in het commissiedebat Arbeidsmarktbeleid in de zorg op 18 januari 2023.

h. Fraudetoets

Niet van toepassing.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.